

Державний вищий навчальний заклад
«Донецький національний технічний університет»
Кафедра історії та права

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Перший проректор

_____ Леонід Бачурін

« _____ » _____ 2021 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОНД.2.02, ДВП 1.02 СУЧАСНІ СОЦІОЛОГІЧНІ ТЕОРІЇ

(шифр і назва навчальної дисципліни)

Рівень освіти: перший (бакалаврський)

Спеціальність (ості)

054 Соціологія, 014.02 Середня освіта (Мова і література)

(шифр і назва спеціальності (тей))

Освітня програма

Соціологія, Англійська мова і література

(назва освітньої програми)

Мова навчання: українська

Робоча програма навчальної дисципліни «Сучасні соціологічні теорії»

(повна назва дисципліни)

для здобувачів вищої освіти за спеціальністю **054 Соціологія, 014.02 Середня освіта (Мова і література)**.

«03» вересня 2021 року. – 10 с.

Розробники:

доцент кафедри історії та права, доцент, к.і.н. Дмитрик І.О.

старший викладач кафедри історії та права Сурженко В.М.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри історії та права

(назва кафедри)

Протокол № 1 від. “ 03 ” вересня 2021 р.

Завідувач кафедри _____ (Моїсєєнко Л.М.)

(підпис)

« _____ » _____ 20__ р.

Схвалено Науково-методичною комісією галузі знань 01 Освіта

(шифр, назва)

Протокол № _____ від. “ _____ ” _____ 20__ р.

“ _____ ” _____ 20__ р. Голова _____ (_____)
підпис) _____ (прізвище та ініціали)

Схвалено Науково-методичною комісією галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки

(шифр, назва)

Протокол № _____ від. “ _____ ” _____ 20__ р.

“ _____ ” _____ 20__ р. Голова _____ (Ляшок Я.О.)
підпис) _____ (прізвище та ініціали)

1. Загальна інформація

Форма навчання	Денна	Заочна
Статус	обов'язкова, вибіркова	
Обсяг в кредитах ЄКТС	5	5
Обсяг в годинах за навчальним планом, разом: в тому числі:	150	150
лекції:	32	6
практичні заняття:	32	6
лабораторні заняття:	-	-
семінари:	-	-
самостійна робота:	86	138
Форма підсумкового контролю	Екзамен	
Дисципліну викладають	Дмитрик Ірина Олександрівна https://donntu.edu.ua/fem/kafedra-ip ; e-mail: iryna.dmytryk@donntu.edu.ua Сурженко Віта Миколаївна https://donntu.edu.ua/fem/kafedra-ip ; e-mail: vita.surzhenko@donntu.edu.ua	

Передумови для вивчення дисципліни: вивченню дисципліни передують засвоєння базових положень із дисциплін «Історія соціології», «Загальна соціологічна теорія», «Філософія».

2. Мета вивчення навчальної дисципліни

Метою курсу «Сучасні соціологічні теорії та школи» є ознайомлення з головними теоретичними парадигмами, школами і напрямками сучасної соціології, ідеями видатних соціологів XX-XXI ст.; вивчення основних теоретичних моделей пояснення соціальної дійсності.

Загальні компетентності:

- ✓ здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями;
- ✓ здатність бути критичним і самокритичним;
- ✓ здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

Фахові компетентності:

- ✓ здатність оперувати базовим категоріально-понятійним апаратом соціології;
- ✓ здатність до опанування та використання основних класичних та сучасних соціологічних теорій;
- ✓ здатність аналізувати соціальні зміни, що відбуваються в Україні та світі в цілому;
- ✓ здатність презентувати результати соціологічних досліджень для фахівців та нефахівців;
- ✓ здатність дотримуватися у своїй діяльності норм професійної етики соціолога.

Програмні результати навчання:

- використовувати понятійний апарат соціології в освітній, дослідницькій та інших сферах професійної діяльності;
- розуміти історію розвитку соціології, її сучасні концепції та теорії, основні проблеми;
- застосовувати положення соціологічних теорій та концепцій до дослідження соціальних змін в Україні та світі;
- пояснювати закономірності та особливості розвитку і функціонування соціальних явищ у контексті професійних задач;
- обґрунтовувати власну позицію, робити та аргументувати самостійні висновки за результатами досліджень і аналізу професійної літератури;
- знати та дотримуватися етичних норм професійної діяльності соціолога.

3. Очікувані результати навчання

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати:

- головні теоретичні парадигми сучасної соціології, їх інтелектуальні коріння, концептуальний апарат, головні положення та найбільш значущі висновки;
- історичний розвиток та сутність соціологічних теорій XX століття та сучасний стан наукової дисципліни, її проблеми та перспективи;
- історію соціології як боротьбу різних теоретико-методологічних парадигм і підходів;
- роботи видатних соціологів XX-XXI ст., специфіку різних національних теоретичних шкіл і напрямків в сучасній соціології;
- проблеми сучасної теоретичної соціології, що ще не вирішені.

вміти:

- оперувати категоріями, термінами, що складають науковий апарат різних теоретичних парадигм, шкіл та напрямків сучасної соціології;
- розрізняти основні школи і напрямки соціології за текстами, змістом основних ідей;
- самостійно опрацьовувати тексти видатних сучасних соціологів, реферувати їх і виступати з рефератами в групах;
- критично оцінювати наукову цінність окремих соціологічних теорій та реальний внесок тих чи інших соціологів в розвиток соціологічної думки;
- використовувати теоретичні моделі для пояснення соціальних явищ та процесів;
- аналізувати соціальні проблеми сучасного суспільства і пропонувати їх практичне вирішення.

4. Засоби діагностики результатів навчання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання можуть бути:

- екзамени;
- презентації результатів виконаних завдань та досліджень;
- інші види індивідуальних та групових завдань.

5. Критерії оцінювання результатів навчання

Навчальні досягнення студентів оцінюються в межах поточного, проміжного і підсумкового контролю. Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних занять і має на меті перевірку рівня підготовленості студента до виконання конкретної роботи.

Контроль за навчально-пізнавальною діяльністю здійснюється у фронтальній, груповій, індивідуальній формах. Використовуються методи усного, письмового, тестового контролю, самоконтролю.

Семестровий контроль здійснюється під час семестрового іспиту, який проводиться в письмовій формі.

Для денної форми навчання

Поточний контроль																Мак бал за результатами поточного контролю	Іспит	Мак бал, що може набрати студент
Пр 1	Пр 2	Пр 3	Пр 4	Пр 5	Пр 6	Пр 7	Пр 8	Пр 9	Пр 10	Пр 11	Пр 12	Пр 13	Пр 14	Пр 15	Пр 16	40	60	100
2	2	2	2	2	2	2	6	2	2	2	2	2	2	2	6			
1	1	1	1	1	1	1	5	1	1	1	1	1	1	1	5			84

Примітки: 1) Пр1, Пр2, Пр3 і т.д – практичні роботи

2) У числівнику максимальний бал – при своєчасному та правильному виконанні, у знаменнику – мінімальний (при правильному, але несвоечасному виконанні)

Для заочної форми навчання

Поточний контроль			Мак бал за результатами поточного контролю	Екз. робота	Мак бал, що може набрати студент
Пр 1	Пр 2	Пр 3			
13	13	14	40	60	100
8	8	8	24		84

Примітки: 1) Пр1, Пр2, Пр3 і т.д – практичні роботи

2) У числівнику максимальний бал – при своєчасному та правильному виконанні, у знаменнику – мінімальний (при правильному, але несвоєчасному виконанні)

Результати підсумкового контролю оцінюються за 100-бальною шкалою та чотирибальною («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно»).

Відповідність між шкалами встановлюється наступним чином:

Оцінка	
За 100-бальною шкалою	Для екзамену, курсового проекту(роботи)
90-100	відмінно
74-89	добре
60-73	задовільно
0-59	незадовільно

6. Програма навчальної дисципліни

6.1. Основні теми дисципліни

Тема 1. Призначення, структура, особливості соціологічних теорій.

Тема 2. Структурний функціоналізм Т. Парсонса. Функціональний структуралізм Р.Мертонса.

Тема 3. Конфлікт як предмет соціологічної теорії. Діалектична теорія конфлікту Р.Дарендорфа. Конфліктний функціоналізм Л.Козера.

Тема 4. Розвиток соціологічних теорій конфліктів у XX ст.

Тема 5. Символічний інтеракціонізм Дж.Міда, та Ч.Кулі.

Тема 6. Теорія ролей. Драматургічний підхід І.Гоффмана

Тема 7. Теорії обміну Дж.Хоманса та П.Блау.

Тема 8. Подальший розвиток теорії обміну в теорії раціонального вибору Дж. С.Коулмена, роботах Р.Емерсона та теорії мереж Р.Берта.

Тема 9. Феноменологія та етнометодологія. Соціологія знання П.Бергера та Т.Лукмана.

Тема 10. Теорія структурації Е.Гіденса. Структуралістський конструктивізм П. Бурдьє. Постструктуралізм та постмодерн в соціологічних теоріях.

6.2. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Д.ф.н.	З.ф.н.
1.	Тема 1. Призначення, структура, особливості соціологічних теорій.	2	
2.	Тема 2. Структурний функціоналізм Т. Парсонса. Функціональний структуралізм Р.Мертонса.	4	2
3.	Тема 3. Конфлікт як предмет соціологічної теорії. Діалектична теорія конфлікту Р.Дарендорфа. Конфліктний функціоналізм Л.Козера.	4	2
4.	Тема 4. Розвиток соціологічних теорій конфліктів у ХХ ст.	2	
5.	Тема 5. Символічний інтеракціонізм Дж.Міда, та Ч.Кулі.	4	2
6.	Тема 6. Теорія ролей. Драматургічний підхід І.Гоффмана	2	
7.	Тема 7. Теорії обміну Дж.Хоманса та П.Блау.	4	
8.	Тема 8. Подальший розвиток теорії обміну в теорії раціонального вибору Дж. С.Коулмена, роботах Р.Емерсона та теорії мереж Р.Берта.	2	
9.	Тема 9. Феноменологія та етнометодологія. Соціологія знання П.Бергера та Т.Лукмана.	4	
10.	Тема 10. Теорія структурації Е.Гіденса. Структуралістський конструктивізм П. Бурдьє. Постструктуралізм та постмодерн в соціологічних теоріях.	4	
	Усього годин	32	6

6.3. Теми лабораторних занять

Навчальним планом не передбачено.

6.4. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Д.ф.н.	З.ф.н.
1.	Тема 1. Призначення, структура, особливості соціологічних теорій.	8	13
2.	Тема 2. Структурний функціоналізм Т. Парсонса. Функціональний структуралізм Р.Мертонса.	8	13
3.	Тема 3. Конфлікт як предмет соціологічної теорії. Діалектична теорія конфлікту Р.Дарендорфа. Конфліктний функціоналізм Л.Козера.	8	13
4.	Тема 4. Розвиток соціологічних теорій конфліктів у ХХ ст.	11	15
5.	Тема 5. Символічний інтеракціонізм Дж.Міда, та Ч.Кулі.	8	13
6.	Тема 6. Теорія ролей. Драматургічний підхід І.Гоффмана	8	15
7.	Тема 7. Теорії обміну Дж.Хоманса та П.Блау.	8	13
8.	Тема 8. Подальший розвиток теорії обміну в теорії раціонального вибору Дж. С.Коулмена, роботах Р.Емерсона та теорії мереж Р.Берта.	11	15
9.	Тема 9. Феноменологія та етнометодологія. Соціологія знання П.Бергера та Т.Лукмана.	8	13
10.	Тема 10. Теорія структурації Е.Гіденса. Структуралістський конструктивізм П. Бурдьє. Постструктуралізм та постмодерн в соціологічних теоріях.	8	15
Усього годин		86	138

6.5. Індивідуальні та/або групові завдання

Навчальним планом не передбачено.

7. Література

7.1. Основна

1. Європейська теоретична соціологія ХХ-ХХІ століття : навч. посіб. / М. Д. Култаєва, О. І. Навроцький, І. І. Шеремет ; Харків. нац. ун-т ім. В. Н. Каразіна. - 2-ге вид., випр. та допов. - Харків : ХНУ ім. В. Н. Каразіна, 2013. - 371 с.
2. Сучасна зарубіжна соціологія: навч. посіб. / Гавриленко І. М. ; Акад. праці і соц. відносин Федер. профспілок України. - К., 2011. - 479 с.
3. Сучасні соціологічні теорії : навч.-метод. розроб. курсів бакалавр. і магістер. рівнів / Нац. ун-т "Києво-Могилян. акад.", Ф-т соц. наук і соц. технологій, Каф. соціології ; авт.-уклад. Анна Дмитрівна Осипчук. - Київ : Сталь, 2015. - 71 с.
4. Соціологічна теорія: традиції та сучасність : Навчальний посібник / За ред. А.Ручки. – К., 2007. – 363 с.

7.2 Допоміжна

- 1 Гіденс Е. Соціологія. – К., Основи. – 1999.
- 2 Култыгин В.П. Современные зарубежные социологические концепции: Учебник / Под ред. Т.Н. Юдиной. – М.: Изд-во МГСУ “Союз”, 2000.
- 3 Сірий Є.В. Соціологія: загальна теорія, історія розвитку, спеціальні та галузеві теорії. – К.: Атіка, 2004. – 480 с.
- 4 Соболевська М. О. Порядок дискурсу порядку: неофункціоналізм та постструктуралізм у сучасній соціологічній теорії: монографія / Марина Соболевська. - Київ : Логос, 2014. - 246 с.
- 5 Ритцер Д. Современные социологические теории/ Д. Ритцер ; пер. с англ. А. Бойков, А.Лисицына. - 5.изд. - СПб. : Питер, 2002. - 686 с.
- 6 Соціологія : підручник / М. П. Требін, В. Д. Воднік, Г. П. Клімова та ін. ; за ред. М.П.Требіна. — Х. : Право, 2010. — 224 с.
- 7 Соціологія постмодернізму Текст : навч.-метод. посіб. / Оксана Гнатчук ; Чернів. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича. - Чернівці : Чернівецький національний університет, 2010. - 144 с.
- 8 Соціологія: підручник для студентів вищих навчальних закладів/За ред. В.І. Воловича, М.І.Горлача, В.Г.Кременя та ін. – К.: Центр учбової літератури, 2009. – 808 с.
- 9 Черниш Н.Й. Соціологія: підручник за рейтингово-модульною системою навчання. – К.: Знання, 2009. – 468 с.
- 10 Щербина В. В. Постмодернізм як соціологія: витоки та генеза : монографія / В. В. Щербина ; Класич. приват. ун-т. - Запоріжжя : Класич. приват. ун-т, 2011. - 216 с.

7.2 Методична

Заплановано видання методичних рекомендацій для проведення практичних занять та організації самостійної роботи з дисципліни «Сучасні соціологічні теорії» для студентів денної форми навчання.

8. Інформаційні ресурси

1. <http://www.nbu.gov.ua/>- Бібліотека ім. В. Вернадського.
2. [http:// www.i-soc.com.ua](http://www.i-soc.com.ua) – Інститут соціології НАН України.
3. [http:// www.sau.kiev.ua](http://www.sau.kiev.ua) . – Офіційний сайт соціологічної асоціації України.
4. [http:// www.useps.org](http://www.useps.org).– Офіційний сайт українського центру економічних та політичних досліджень ім. Разумкова.